

สมศ. โขว์รอบสี่ มุ่งประเมินเชิงคุณภาพ

พร้อมลุย อบรมผู้ประเมินภายนอกทุกระดับ

ร.ร.เดอะทวิน ทาวเวอร์ กรุงเทพฯ – สมศ. ย้ำประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่เป็นการประเมินแนวใหม่ ใช้เทคโนโลยีลดภาระเอกสาร สถานศึกษาออกแบบตัวชี้วัดการประเมินคุณภาพภายในเองภายใต้กรอบมาตรฐานการศึกษาตามบริบทสถานศึกษา แก้ปัญหาใช้มาตรเดียววัดทั่วประเทศ (One Size Fit All) ลดกังวลความเหลื่อมล้ำ ชี้สร้างจุดเปลี่ยน ๗ เรื่อง มุ่งประเมินเชิงคุณภาพ พลิกบทบาทผู้ประเมินเป็น Expert Judgment วิเคราะห์ผลแบบองค์รวม เชื่อมโยงประกันภายในและมาตรฐานการศึกษาชาติ ไม่มีการตัดสินผล “รับรอง-ไม่รับรอง” แต่เป็นการประเมินเพื่อพัฒนาพร้อมซูวิสัยทัศน์ ๗ ข้อ ขับเคลื่อนการประเมินฯ รอบสี่ให้เป็นที่ยอมรับ เร่งเครื่องอบรมผู้ประเมินรองรับแผนการประเมินปี ๖๑

รศ.ดร.ณมน จีรังสุวรรณ ผู้อำนวยการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. ได้เป็นประธานและบรรยายในการอบรมเพื่อคัดเลือกเป็นผู้ประเมินภายนอกรอบสี่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รุ่นที่ ๑/๒๕๖๑ ณ โรงแรมเดอะทวิน ทาวเวอร์ ซึ่งมีผู้ผ่านการคัดเลือกเข้ารับการอบรม เพื่อเป็นผู้ประเมินภายนอกจากทั้ง ๓ ประเภท จำนวน ๘๑ คน โดยกล่าวว่าการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่จะเป็นการประเมินแนวใหม่ ที่แตกต่างจากการประเมินทั้งสามรอบที่ผ่านมา จากเสียงสะท้อนของสถานศึกษาในอดีตทั้งสามรอบที่ผ่านมา ว่าการประเมินสร้างภาระให้สถานศึกษาที่จะต้องจัดเตรียมข้อมูลไว้รองรับการประเมินการเก็บข้อมูล แต่ในรอบสี่จะไม่เหมือนทั้งสามรอบ เพราะจะนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยลดภาระในกระบวนการประเมิน ตั้งแต่เริ่มต้นการประเมิน โดยสถานศึกษาจัดทำรายงานประเมินตนเอง หรือ SAR เพียงฉบับเดียว และส่งให้หน่วยงานต้นสังกัด สมศ. จะดึงข้อมูลรายงานประเมินตนเองผ่านระบบสารสนเทศเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก (Automated QA) หรือ AQA ของ สมศ. และสถานศึกษาสามารถออกแบบตัวชี้วัดการประกันภายในได้เองตามบริบทของสถานศึกษา โดย สมศ. จะทำการประเมินภายนอกตามกรอบแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอกที่มีความเชื่อมโยงกับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ดังนั้น ในรอบสี่นี้จะไม่ใช้การประเมินด้วยมาตรฐานเดียวทั่วประเทศ (One Size Fit All) ซึ่งจะลดความกังวลของสถานศึกษาในเรื่องความหลากหลายและความแตกต่างได้

ผู้อำนวยการ สมศ. กล่าวเพิ่มเติมว่า ในรอบสี่นี้ ถือเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญของการประเมินคุณภาพภายนอกใน ๗ เรื่อง คือ

๑. การเก็บข้อมูล จะเป็นการประเมินเชิงคุณภาพ ไม่ใช่เชิงปริมาณเน้นเชิงประจักษ์ตามที่สถานศึกษาปฏิบัติจริง

๒. ผู้ประเมินภายนอก คัดเลือกและฝึกอบรมให้เป็นผู้ประเมินที่มีความเชี่ยวชาญ (Expert Judgment) องค์ประกอบทีมประเมินมาจาก ๓ กลุ่ม คือ ผู้ทรงคุณวุฒิของสมศ. ผู้แทนจากหน่วยงานต้นสังกัด และผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการบริหาร

๓. วิธีการประเมินยกเลิกการกำหนดเกณฑ์การประเมินเป็นรายตัวบ่งชี้ แต่จะเป็นกรอบแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอกที่เชื่อมโยงกับการประกันคุณภาพภายใน และวิเคราะห์ประเมินผลแบบองค์รวม (Holistic Approach) เพื่อสามารถสะท้อนผลการดำเนินงานของสถานศึกษาตามที่เป็นปฏิบัติจริง

๔. การลงพื้นที่ประเมินจะวิเคราะห์รายงานประเมินตนเอง และกำหนดจำนวนวันประเมินจากความพร้อมและข้อมูลที่ครบถ้วนของสถานศึกษาโดยมีการตรวจสอบ ๓ แบบ คือ ไม่ต้องตรวจเยี่ยม (non visit) (๒) ตรวจเยี่ยมบางส่วน ๑-๒ วัน (๓) ตรวจเยี่ยมเต็ม ๓ วัน

๕. กรอบการประเมิน จะประเมินตามมาตรฐานประกันภายในและมาตรฐานชาติ

๖. การตัดสินผล ไม่มีการรับรองหรือไม่รับรองสถานศึกษา แต่จะสะท้อนผลประเมิน 3I คือ Internal Correction รายงานประเด็นสำคัญ เช่น จุดเด่น จุดควรพัฒนา Improve เสนอแนะแนวทางปรับปรุงพัฒนาในประเด็นที่เป็นปัญหา และ Innovation ค้นหานวัตกรรมของสถานศึกษาเพื่อการวิจัยและเผยแพร่

๗. จำนวนสถานศึกษาสถานศึกษาที่ได้รับการประเมินจากรอบสามมีประมาณ ๓๕,๐๐๐ แห่ง ขณะที่รอบสี่จะมีจำนวนสถานศึกษาเพิ่มขึ้นเกือบเท่าตัวเป็น ๕๙,๐๐๐ แห่ง

“แนวทางการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่พัฒนาขึ้นนั้น ได้เชื่อมโยงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารทั้ง ๗ ข้อที่นำเสนอต่อคณะกรรมการ สมศ. สู่การประเมิน โดยจะเน้น

(๑) ความเรียบง่ายด้วยใจ ทั้งการบริหารองค์กร กระบวนการประเมิน จรรยาบรรณ และวัฒนธรรม การประเมิน ไม่เน้นการต้อนรับหรือจัดเลี้ยงอย่างหรูหรา

(๒) พอเพียงกับความต้องการ ประเมินเท่าที่จำเป็นตอบสนองบริบทของสถานศึกษา ไม่เน้นเอกสาร จำนวนมาก (๓) ลดงานและลดภาระสถานศึกษาด้วยเทคโนโลยี โดยสถานศึกษาจัดทำ SAR ส่งต้นสังกัด ไม่ต้องส่งรายงาน

ประเมินตนเองมาให้ สมศ. แต่ สมศ. จะใช้วิธีการเชื่อมโยงฐานข้อมูลการประกันคุณภาพภายในจากหน่วยงานต้นสังกัดทุกสังกัดมาใช้ประกอบการวิเคราะห์สังเคราะห์ ผ่านระบบสารสนเทศเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก (Automated QA) หรือ AQA

(๔) ยึดหยุ่นทุกคน

(๕) เชื่อมโยงทุกคน และ

(๖) ร่วมมือสู่มาตรฐานการศึกษา โดยตลอดระยะเวลา ๒ ปีของการพัฒนา สมศ. ได้ร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการร่วมกันพัฒนากรอบแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่ โดยการรับฟังเสียงสะท้อนและความคิดเห็นต่างๆ มาปรับแก้ไขกรอบแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอก เพื่อให้เกิดการยอมรับจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการประเมิน และ

(๗) มีความสุขอย่างยั่งยืน เพราะทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจ และเชื่อมั่นว่าการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่เป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยพัฒนาสถานศึกษาให้เกิดคุณภาพที่ยั่งยืน”

ผู้อำนวยการ สมศ. กล่าวถึงการพัฒนาผู้ประเมินภายนอกกว่า สมศ. ได้จัดอบรมคัดเลือกผู้ประเมินภายนอกเพื่อเตรียมรองรับการประเมินตามแผนประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งได้อบรมผู้ประเมินด้านการอาชีวศึกษาไปแล้ว ๓ รุ่น และในช่วงเดือนมกราคม-มีนาคม ๒๕๖๑ มีการอบรมผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน ๒ รุ่น การศึกษาปฐมวัย จำนวน ๕ รุ่น และระดับอุดมศึกษา จำนวน ๓ รุ่น ทั้งนี้ได้เปิดรับสมัครผู้สนใจเพื่อเข้าอบรมเป็นผู้ประเมินภายนอกอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ได้จำนวนตามเป้าหมายในปี ๒๕๖๑ ๒,๐๒๐ คน เพื่อเตรียมการรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ จำนวน ๘,๗๑๘ แห่ง ซึ่ง สมศ. ได้เริ่มทำการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่ไปแล้วตั้งแต่ในปี ๒๕๖๐ จำนวน ๖ แห่ง ทั้งนี้ จึงขอฝากถึงสถานศึกษาที่ถึงรอบที่ต้องได้รับการประเมินฯ รอบสี่ ไม่ต้องจัดเตรียมอะไรเป็นพิเศษ ขอให้สถานศึกษาดำเนินงานตามที่สถานศึกษาดำเนินการปกติ จนเป็นวัฒนธรรมคุณภาพ